

Politica monetară și instituțiile bancare din Canada care participă la realizarea ei

Scopul declarat al politicii monetare a unei țări este de a contribui la realizarea și menținerea unei ocupări depline a resurselor de muncă precum și asigurarea unui nivel neinflaționist al prețurilor.

Acest lucru se realizează printr-un ansamblu de acțiuni exercitate asupra masei monetare și a activelor financiare.

Banii reprezintă unul dintre elementele cruciale ale unei economii. Ei sunt mult mai mult decât o componentă pasivă a sistemului economic. Un sistem monetar bine dirijat duce la creștere economică și ocupare deplină a forței de muncă. Spre deosebire de acest caz, un sistem monetar prost condus duce la stagnarea producției, șomaj, inflație.

Cea care are responsabilitatea acestor operațiuni este Banca Centrală, care are ca atribuție și supravegherea și controlul întregului sistem bancar și monetar al țării.

În continuare vom prezenta un caz particular de sistem bancar și anume sistemul bancar din Canada.

Conform Constituției canadiene banii și sistemul bancar sunt considerate responsabilități federale. În baza Legii Bancare (Bank Act) fiecare bancă comercială este înființată printr-o lege specială a Parlamentului prin acordarea unui privilegiu (charter). De aceea băncile comerciale sunt denumite bănci privilegiate (chartered banks).

Sistemul bancar canadian este compus dintr-o bancă centrală numită Banca Canadei (Bank of Canada) și băncile comerciale, din care 8 bănci private canadiene și 58 bănci străine.

Banca centrală, numită Banca Canadei este cea care are responsabilitatea supravegherii și controlului modului de operare al sistemelor monetar și sistemului bancar. Ea este cea care formulează principalele politici după care se desfășoară activitatea sistemului bancar.

Principalele funcțiuni ale Băncii Canadei – banca bancherilor – pot fi împărțite în cinci categorii. Acestea sunt:

1. *Păstrarea depozitelor băncilor privilegiate (chartered banks).*

Băncile privilegiate își păstrează rezervele – formate din depuneri de bani – la Banca Canadei. De remarcat că rezervele în numerar reprezintă numai un mic procent din depuneri. Sistemul bancar canadian este un sistem cu rezerve fracționate, băncile privilegiate împrumutând cea mai mare parte a depunerilor, ele păstrându-și doar un mic procent pentru retragerile zilnice de numerar. Dacă toți deponenții băncilor privilegiate ar dori să-și scoată deodată depunerile, băncile nu ar avea suficiente rezerve de numerar în vederea onorării acestei cereri. În acest caz nedorit

băncile privilegiate au posibilitatea să se împrumute de la Banca Canadei.

2. *Emisiunea monetară pentru economie.*

Banca Canadei are responsabilitatea să aprovizioneze economia cu necesarul de bilete de bancă și moneda divizionară. Moneda divizionară reprezintă o cantitate foarte mică din totalul banilor. Bancnotele totalizează aproximativ 21 mii de milioane dolari canadieni.

3. *Agent fiscal pentru Guvern.*

Banca Canadei acționează ca principal bancher și agent fiscal pentru guvernul federal. Guvernul federal colectează fonduri prin impozite și cheltuiește aceste fonduri pentru diverse bunuri și servicii, vinde și colectează fonduri prin impozite și cheltuiește aceste fonduri pentru diverse bunuri și servicii și, de asemenea, vinde și colectează plățile la scadența obligațiilor.

Banca Canadei deține o parte din conturile curente ale guvernului federal, ajută guvernul în colectarea plăților la scadența obligațiilor.

4. *Supravegherea și controlul băncilor privilegiate.*

Operațiunile băncilor privilegiate sunt direct controlate de Departamentul de finanțe și Banca Canadei. Menținerea sistemului bancar se realizează în funcție de solvabilitatea fiecărei bănci privilegiate din care este compus. Practicile bancare nejudicioase pot avea repercusiuni deosebit de ample, ajungând până în punctul de a amenința structura financiară a întregii economii. Câtă vreme activitatea băncilor privilegiate este investită cu un interes public ea este supusă supravegherii și controlului guvernamental.

5. *Controlul cantității de bani din economie (împreună cu departamentul de finanțe).*

Ultima, dar cea mai importantă funcție a Băncii Canadei este responsabilitatea acesteia de a regla emisiunea de bani. Sarcina majoră a băncii centrale este să dirijeze aprovizionarea cu bani în concordanță cu necesitățile economiei pentru a menține stabilitatea economică. Această sarcină impune producerea unei cantități de bani care să fie în concordanță cu nivelele permanent crescătoare ale rezultatelor economice, a forței de muncă și cu un nivel relativ constant al prețurilor. În timp ce toate celelalte funcții ale băncii au un caracter mai mult sau mai puțin de rutină, dirijarea corectă a emisiunii de bani impune decizii cu caracter specific.

Guvernatorul și guvernatorul adjunct al Băncii Canadei sunt numiți pe termen de șapte ani și pot fi înlocuiți din funcție printr-o lege emisă de Parlament. Această măsură le asigură acestora independență față de orice presiune

politică. Chiar dacă Banca Canadei s-ar angaja în tactici nepopulare din punct de vedere politic, prin această reglementare se asigură stabilitatea pe termen lung a economiei.

Este de menționat că, deși guvernatorul poate fi înlocuit numai de către Parlament, Legea bancară acordă posibilitatea Ministerului de Finanțe de a da instrucțiuni guvernatorului Băncii Canadei pentru schimbarea tacticilor. Această ultimă măsură poate obliga guvernatorul Băncii Canadei să demisioneze în cazul în care justetea activității sale este pusă sub semnul întrebării.

În anul 1867 existau douăzeci și opt de bănci privilegiate, în următorii ani numărul acestora a crescut ajungând la patruzeci și unu, iar în perioada 1960-1979 s-au format noi bănci, pentru ca spre sfârșitul anului 1991, prin fuziuni și falimente, numărul băncilor cu acționari canadieni să ajungă la opt.

Ca urmare a revizuirii Legii bancare din 1980 a devenit posibilă deschiderea de filiale canadiene ale băncilor străine, în prezent funcționând cincizeci și opt de asemenea filiale ale băncilor străine. Astfel, împrumuturile oferite de băncile străine, per total, prin lege nu pot depăși 16% din activele băncilor canadiene. Așadar, băncile străine au un impact redus asupra competiției.

Băncile canadiene acceptă depozite de bani atât de la firme cât și de la menaje și, de asemenea, ele acordă împrumuturi către public cu scopul de a realiza profituri.

Dimensiunea băncii canadiene este foarte variabilă, începând cu Royal Bank of Canada, cea mai mare bancă, până la una relativ mică, Canadian Western Bank.

Cea mai mare dintre băncile privilegiate controlează „partea leului” din activitatea bancară. Aproximativ 90% din totalul activelor și depunerilor bancare și peste 75% din volumul plăților aparțin primelor șase bănci mari. De aceea sistemul bancar canadian este un sistem bancar concentrat, prea puțin comparabil cu sistemul bancar al Statelor Unite unde o asemenea acoperire corespunde la peste 3000 de instituții.

Deși această prezentare se referă numai la băncile privilegiate este important de menționat că sistemul băncilor privilegiate este suplimentat și de alți intermediari financiari, instituții bancare și financiare specializate subsidiare băncilor privilegiate cum ar fi trusturile, instituțiile de credit, cooperativele de credit, băncile populare, casele de economii etc. Acestea atrag economii de la populație sub formă de depozite la termen și le reinvestesc adesea prin extinderi de credit ipotecar sau cumpărând diferite instrumente financiare.

De asemenea, mai sunt și dealerii de instrumente financiare care investesc cumpărând acțiuni și obligațiuni aparținând diferitelor companii.

Companiile de asigurări preiau sume importante din economiile populației sub formă de prime pentru polițe de asigurări și le folosesc cu preponderență la cumpărarea de instrumente financiare private ale companiilor sau guvernamentale. Menționăm că această enumerare a instituțiilor bancare și financiare nu este exhaustivă.

În prezent, sistemul financiar canadian încurajează și favorizează competiția dintre bănci, societăți de asigurări, trusturi și industria instrumentelor financiare.

Lector univ. drd. Roxana ȘTEFĂNESCU

Bibliografie

1. GARRISON, N., CHELSEY, C. 2. IVANCHEVICH, D. G. 3. LARSON, M. ZIN, N. 4. LAUDON, L. 5. McCONNELL, B. B. 6. × × ×	<i>Managerial Accounting</i>, IRWIN, 1993 <i>Management, Principles and Functions</i>, 1989 <i>Financial Accounting Principles</i>, 1993 <i>Information Systems, A problem solving approach</i>, 1995 <i>Macroeconomics</i>, 1993 <i>Harvard Business Review</i>, 1995